

POZDRAV SUDIONICIMA SVEĆ. — PASTORALNOG TJEDNA U ZAGREBU (24—27. 1. 78.)

DR ANTE KUSIĆ

Poštovana Gospodo! — Čast mi je što mogu kao rektor Teologije u Splitu, koja je afilijirana Kat. bogosl. fakultetu u Zagrebu, pozdraviti ovaj skup i svima zaželjeti da se okoristimo predavanjima i diskusijama o »krštenju« kao »početku kršćanskog života«.

Izraz »kršćanski život« — danas je u neku ruku *šifra*, koju treba zna- lački odgonetati i koja nosi dvije temeljne poruke: poštovanje prema istin- skim vrednotama Kristove vjere — jer radi se o »kršćanima«, i poštova- nje prema istinskim vrednotama znanosti — jer radi se o »životu«.

1. Istinske vrednote kršćanstva povezane su s vjerovanjem u Boga »Stvoritelja«, Krista »Otkupitelja« i Duha »Nadahnjivatelja«. To u sebi nosi poruku da svaki kršćanin ima *stvarati*, u stilu Boga-Stvoritelja tj. »ne sebično, nego — za drugoga«, — *otkupljivati* u stilu Krista-Otkupi- telja tj. »žrtvujući po potrebi i život — iz ljubavi za drugoga«, — i *na- dahnjivati* u stilu Duha-Posvetitelja tj. »aktivno doprinositi stvaranju ozračja Istine i Dobrote«. Zbog upravo takve temeljne usmjerenosti kršćanstva mislimo da se nikada neće dogoditi predviđanje pozitiviste Augusta Comptea, kad tvrdi da će se s našim kršćanskim Bogom jedan- put dogoditi isto što i s homerskim bogovima: iščeznut će iz ljudske svi- jesti. Ali, unatoč tome, ostajući kršćanski vjernici moramo uvijek, dosljed- no napretku znanosti i mentalitetu što ga ona stvara, biti sposobni *reinter- pretirati* razne predodžbene slike pomoću kojih, zbog konstitutivne pove- zanosti našeg mišljenja s osjetilnim doživljajima, izričemo i svoje vjero- vanje. Danas npr. ne smijemo doslovno shvaćati biblijske slike o Bogu u »gorućem grmu«, ili o istočnom grijehu u kontekstu nedozvoljenog uzi- manja jedne jedine »jabuke«.

2. Istinske vrednote znanosti povezane su s poboljšanjem čovječjeg života — u njegovu pishosomatskom totalitetu. Znanost danas stvara »Čovječji Grad«, koji kao da sve više istiskuje »Božji Grad« vjerske provenijencije. Kao kršćanski vjernici, mi nismo načelni protivnici znanstvene izgradnje »Čovječjeg grada«. Ali, unatoč tome, moramo biti u neku ruku *savjest čovječanstva*, zvoneći na uzbunu — ukoliko apso- lutizirana »znanstvenost« otvara vrata i stravičnoj antihumanosti. »Čov-

ječji Grad« može sasvim lako postati grobnica čovječanstva, i to »u ime znanosti«. Stravične vizije Dostojevskoga o svijetu bez Boga već se odražavaju u literaturi apsurda i nihilizma, a može ih se naslutiti kroz Nietzscheove riječi: »Gdje je Bog? ... Mi smo ga ubili, vi i ja! Svi smo mi njegovi ubojice! Ali, kako smo to učinili? ... Što smo učinili kad smo ovu zemlju rastavili od njezina Sunca? Kuda ona sada ide? Kamo idemo mi? — Daleko od svih Sunaca? ...« — Čovjek, postavši zarobljenik »Čovječjeg grada«, dospjevši daleko od svih Sunaca, nije se oslobodio snažnog osjećaja camus-evskog »stranca« u samome sebi i ahasverskog »bezzavičajnika« koji vječno luta — ulicama svoga Grada. Baš taj snažni osjećaj »stranca« i »bezzavičajnika« prisiljava nas ljude da govorimo o Neizrecivome, Neizračunljivome, kako bismo donekle osvijetlili zonu onoga »zapravo čovječjeg«. Drugim riječima: Da bi čovjek bio »čovjekom«, on će uvijek morati biti zaokupljen i »vjerom«, tj. s pokušajima razmisliti, pročišćavati temeljne duhovne vrednote, stvarajući zrele odluke u sklopu odgovorna mišljenja. Nije naime dovoljno — parcijalnim uspjesima znanosti — isprazniti nebo, da bi se stvorila — cjelovito — sretna zemlja.

Za »kršćanski život« danas, nužno je dakle poštivanje vrednota »Neba« i vrednota »Zemlje«, vjerskih vrednota i znanstvenih vrednota. Jedne i druge treba međutim neprekidno pročišćavati od natruhâ i uzurpacije, što od njih mogu učiniti radije opterećenje nego oslobođenje za čovjeka.

Za sam »početak« kršćanskog života — danas, čini se da je potrebno znatno više nego ranije vezati se na Isusa Krista kojemu vjerujemo. To znači: početi živjeti i raditi u znaku lozinke »Ja vjerujem Tebi, Isuse iz Nazareta, ufajući se i ljubeći onako kako si Ti to činio i kako bi Ti to danas činio!« Takvu nam vjersku orijentaciju nameće duhovna situacija današnjeg čovjeka, koju obilježavaju revoltne parole: Radije ortopraksija nego ortodoksija, eshatopraksija više nego eshatologija! Najprije vjerodostojnost, a onda vjerovanje! Napredak a ne samo tradicija! Planiranje budućnosti a ne samo tumananje po prošlosti! — Po svoj prilici ima pravo *T. de Chardin*, kad kaže »Vjera u Krista može se ubuduće održati i širiti samo posredstvom vjere u Svijet!«, onakav kakav jest. Čini nam se da ima pravo i *Einstein*, kad primjećuje: »Izvor svih naših jada jest to što živimo više od laboratorija nego od oratorija.« Za »početak kršćanskog života« trebamo i laboratorij i oratorij organizirati na način Isusa iz Nazareta koji nikad ne »lomi« granu što je napukla niti »gasi« stijenja koji tek tinja. U tako organiziranom »laboratoriju« i »oratoriju«, ni tehnika ni vjera neće više biti strah, nego »nada« za čovjeka. I čovjek za drugog čovjeka neće biti »pakao« niti »vuk«, nego prava »svetinja«. »Čovječji Grad« znanosti postat će ujedno »Božji Grad« istine, ljubavi i dobrote. U tom »Čovječjem Gradu« koji će ujedno biti »Božji Grad«, mi ne znamo u pojedinostima, kako će točno izgledati kršćanska teologija i praksa. Kršćanstvo je naime označeno sa dva bezdana: čovjek je bezdan, a Bog je neizmerno veći bezdan. Nitko ne može predvidjeti što će u budućnosti izaći iz čovječjeg bezdana, po upravljačkoj ruci Boga kao beskonačnog bezdana. Međutim, sigurno znamo to da budućnost stvaraju oni ljudi koji se u potpunosti predadu svom »Idealu«. Budućnost kršćanstva osigurati ćemo, pošavši od našeg »Ideala« — Krista kao Boga i čovjeka, po stavljaju-

nju samih sebe na raspolaganje i nesebičnu službu ljudima, dijeleći njihovu radost i patnje, nadu i tjeskobu, ne živeći od uspavljujuće triumfalističke prošlosti nego od razbuđujućeg pripremanja »bolje« i kršćanske ljudske sutrašnjice. Takvo sutrašnje kršćanstvo neće više biti društvena velesila, nego »oaza mira« i »zavičaj« gdje vlada ozračje neuništive vedrine i nade, istine i pravičnosti, ljubavi i dobrote, optimizma i međusobnog poštovanja bez diskriminacije. Sve to nije lako. Jedini je Isus Krist to do savršenstva u životu ostvario. Mi obični kršćani morat ćemo se zadovoljiti i sitnim uspjesima. Pa, eto, nastojmo činiti barem sitne korake prema vrhuncima takve Kristove bogoljubne čovjekoljubivosti i čovjekoljubne bogoljubnosti. Krist neka bude naša svjetlost, pa mu skupa s *Newmannom* upravimo riječi: »Vodi me, o preblaga Svjetlosti! — U tami što me okružuje, vodi me! — Noć je mračna, a ja sam daleko od svog ognjišta, vodi me! — Ne tražim da vidim daleko obzorje, samo korak po korak dosta je za mene! Vodi me o preblaga svjetlosti!« — U smjeru takva »početka«, kao i nastavka, »kršćanskog života« ja želim najveći mogući uspjeh kako organizatorima tako i nama sudionicima ovoga Svećeničko-pastoralnog tjedna! Živjeli!